

## BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1965-1966.

18 OKTOBER 1966.

**Voorstel van wet tot wijziging van artikel 4bis van de wet van 1 augustus 1899, houdende herziening van de wetgeving en van de reglementen op de politie van het vervoer.**

### VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE  
JUSTITIE (1) UITGEBRACHT  
DOOR DE HEER **ROBYNS**.

DAMES EN HEREN,

Senator Vanderpoorten, die bovengenoemd wetsvoorstel neerlegde, heeft de draagwijdte ervan uiteengezet voor Uwe Commissie op dinsdag 25 januari 1966. Wij verwijzen dienaangaande naar de toelichting die de tekst van het voorstel voorafgaat.

Verschillende leden opperden bezwaren tegen het voorstel. De voornaamste dezer bezwaren waren :

1. Dat het ontegensprekelijk de wil van de wetgever geweest is het nemen van een bloedstaal verplicht te maken en dat men slechts bij uitzondering, voor zover men een wettige reden kan inroepen, aan deze verplichting kan ontsnappen.

Welnu, in de hypothese vooropgesteld door de indier van het wetsvoorstel kan de belanghebbende, mits hij in bewusteloze toestand verkeert, geen wettige reden inroepen tegen het nemen van een bloedstaal.

De algemene regel dient bijgevolg toegepast. Men mag niet van de uitzondering een regel maken.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Rolin, voorzitter; Ancot, De Baeck, Dua, Dulac, Custers, Hambye, Herbiet, Housiaux, Ligot, Lilar, Oblin, Van Bogaert, Van Cauwelaert, Vandekerckhove, Van Hoeylandt, Van Laeys, Van Pé, Vermeylen en Robyns, verslaggever.

**R. A 7038**

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

10 (Zitting 1965-1966) : Voorstel van wet.

## SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1965-1966.

18 OCTOBRE 1966.

**Proposition de loi modifiant l'article 4bis de la loi du 1<sup>er</sup> août 1899 portant revision de la législation et des règlements sur la police du roulage.**

### RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION  
DE LA JUSTICE (1)  
PAR M. **ROBYNS**.

MESDAMES, MESSIEURS,

M. Vanderpoorten, auteur de la présente proposition de loi, en a exposé la portée devant votre Commission, le mardi 25 janvier 1966. A cet égard, nous nous permettons de renvoyer aux développements qui précèdent le texte.

Plusieurs membres ont formulé des objections, dont voici les principales :

1. Il est incontestable que le législateur a voulu rendre obligatoire le prélèvement sanguin et que ce n'est qu'à titre exceptionnel que l'on peut échapper à cette obligation, et pour autant que l'on puisse invoquer un motif légitime.

Or, dans l'hypothèse envisagée par l'auteur de la proposition de loi, l'intéressé, se trouvant dans un état d'inconscience, n'a pas la possibilité d'invoquer un motif légitime pour s'opposer au prélèvement sanguin.

En conséquence, il y a lieu d'appliquer la règle générale. L'exception ne saurait être prise pour règle.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Rolin, président; Ancot, De Baeck, Dua, Dulac, Custers, Hambye, Herbiet, Housiaux, Ligot, Lilar, Oblin, Van Bogaert, Van Cauwelaert, Vandekerckhove, Van Hoeylandt, Van Laeys, Van Pé, Vermeylen et Robyns, rapporteur.

**R. A 7038**

Voir :

Document du Sénat :

10 (Session de 1965-1966) : Proposition de loi.

2. Indien er redenen van humane aard pleiten ten voordele van het wetsvoorstel in hoofde van degene van wie het bloedstaal dient genomen te worden, dan mag nochtans niet uit het oog worden verloren dat om minstens even eerbiedwaardige redenen van humane aard de rechtmatige belangen van de slachtoffers van verkeersongevallen of van hun rechthebbenden, dienen gevrijwaard te blijven. Het is trouwens niet onmogelijk dat de persoon bij wie een bloedstaal genomen wordt, zelf slachtoffer is van het ongeval, en dat hij er belang bij zou hebben een bloedstaal te laten nemen om de hypothese van een alcoholintoxicatie uit te sluiten.

3. In de geneeskunde is het een courant gebruik bloedstalen te nemen bij personen die in bewusteloze toestand verkeren. Niemand denkt er aan deze praktijk te verbieden. Waarom dan een dergelijk verbod uitvaardigen, precies in het voordeel van personen die een verkeersongeval hebben veroorzaakt ?

Betreffende deze laatste opwerping heeft Uwe Commissie geoordeeld nadere inlichtingen te moeten inwinnen nopens de hoegrootheid van het risico verbonden aan het nemen van bloedstalen bij personen in bewusteloze toestand. Bovendien verzocht zij de Minister van Justitie advies in te winnen bij de Procureurs-Generaal en bij de Minister van Volksgezondheid.

In hare vergadering van 26 april 1966 heeft Uwe commissie dan het onderzoek van het wetsvoorstel voortgezet, en heeft zij kennis genomen van het advies van de Minister van Volksgezondheid, hetwelk als bijlage aan dit rapport gevoegd wordt.

Uit dit advies blijkt dat de gevallen van hemofilie zo zelden voorkomen dat het risico dat Senator Vanderpoorten wilde voorkomen zich slechts één keer om de 36 jaar in ons land zou voordoen.

Daartegenover staat dat, bij een aanvaarding van het wetsvoorstel, een aanzienlijk aantal niet-hemofiele autobestuurders zouden ontsnappen aan de verplichting om een bloedstaal te laten nemen.

Van hun kant hebben de Procureurs-Generaal en de Auditeur-Generaal een éénparig advies uitgebracht waarbij zij ertoe besloten dat :

1. Onder voorbehoud van het advies te geven door geneeskundige autoriteiten, het gevaar van het nemen van bloedstaal bij bewusteloze personen, zelfs indien zij lijdend zijn aan hemofilie, voor zover het werkelijk zou bestaan, alleszins door aangepaste maatregelen kan worden voorkomen.

2. Dat het algemeen belang zowel als dit van de slachtoffers en zelfs als dit van de auteur van 'n verkeersongeval het nemen van een bloedstaal bij een bewusteloze persoon vereisen.

Aldus ingelicht zijnde over de werkelijke draagwijdte van het wetsvoorstel is Uwe Commissie van oordeel geweest dat er geen voldoende gronden aanwezig zijn om het te aanvaarden. Het voorstel werd met algemene stemmen, bij één onthouding, verworpen.

Dit verslag werd met algemene stemmen goedgekeurd.

*De Verslaggever,*  
F. ROBYNS.

*De Voorzitter,*  
H. ROLIN.

2. Si des motifs humanitaires plaident en faveur de la proposition de loi dans le chef de celui qui doit subir le prélèvement sanguin, il ne faut cependant pas oublier que, pour des raisons humanitaires au moins aussi respectables, les intérêts légitimes des victimes des accidents de roulage ou de leurs ayants droit doivent être sauvegardés. Il n'est du reste pas exclu que la personne soumise au prélèvement sanguin soit elle-même victime de l'accident et qu'elle ait intérêt à ce qu'un prélèvement sanguin écarte l'hypothèse d'une intoxication alcoolique.

3. En médecine, il est d'usage courant d'opérer des prélèvements sanguins sur des personnes qui ont perdu connaissance. Personne ne songe à interdire cette pratique. Dès lors, pourquoi prévoir pareille interdiction, précisément en faveur de ceux qui ont provoqué un accident de la route ?

Au sujet de cette dernière objection, votre Commission a jugé nécessaire de demander des précisions sur l'étendue du risque inhérent aux prélèvements sanguins pratiqués sur des personnes en état d'inconscience. De plus, elle a prié le Ministre de la Justice de prendre l'avis de MM. les Procureurs généraux et du Ministre de la Santé publique.

Au cours de sa réunion du 26 avril 1966, votre Commission a poursuivi l'examen de la proposition de loi et elle a pris connaissance de l'avis du Ministre de la Santé publique dont le texte est reproduit en annexe au présent rapport.

Il résulte de cet avis que les cas d'hémophilie sont tellement rares que le risque qu'entendait éviter M. Vanderpoorten n'existerait qu'une seule fois tous les 36 ans dans notre pays.

Par contre, si la proposition de loi venait à être adoptée, un nombre considérable de conducteurs non hémophiles échapperaient à l'obligation de se soumettre au prélèvement sanguin.

De leur côté, MM. les Procureurs généraux et M. l'Auditeur général ont rendu un avis unanime dont la conclusion était que :

1. Sous réserve de l'avis à donner par les autorités médicales, le danger inhérent à un prélèvement sanguin opéré sur des personnes en état d'inconscience, même si elles sont hémophiles, et pour autant que ce danger soit réel, peut de toute manière être évité par des mesures appropriées;

2. L'intérêt général aussi bien que celui des victimes et même de l'auteur d'un accident de roulage, exige que le prélèvement sanguin soit opéré sur une personne ayant perdu connaissance.

Ainsi éclairée sur la portée réelle de la proposition de loi, votre Commission a estimé qu'il n'existait pas de motifs suffisants pour l'adopter. La proposition de loi a été rejetée à l'unanimité moins une abstention.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

*Le Rapporteur,*  
F. ROBYNS.

*Le Président,*  
H. ROLIN.

## BIJLAGE

*Advies van de heer Minister van Volksgezondheid,  
d.d. 23 februari 1966.*

De Heer P. Wigny,  
Minister van Justitie,  
Poelaertplein 4  
Brussel-1.

Waarde Collega,

Uw brief van 9 december 1965, n° 3204/VIII A, en het voorstel van wet van senator Vanderpoorten tot wijziging van artikel 4bis van de wet van 1 augustus 1899, houdende herziening van de wetgeving en van de reglementering op de politie van het vervoer, hebben mijn bijzondere aandacht gehad.

Dit voorstel strekt tot het verbieden van de bloedproef bij een bewusteloos persoon die niet in staat is een weigering om een wettige reden, zoals hemofilie, kenbaar te maken.

In de eerste plaats mag men het gevaar dat verbonden is aan het verrichten van de bloedproef bij een hemofiel, niet overdrijven. De geschriften van de meest gezaghebbende auteurs en van de meeste bevoegde specialisten op het gebied van de bloedpathologie tonen aan, dat deze kleine kunstgreep vrij gebruikelijk is om de diagnose kracht bij te zetten en om het verloop van de ziekte te volgen. Verder blijkt uit de klinische ervaring dat het verzaken van inspuitingen bij een hemofiel ernstige ongevallen kan veroorzaken, die dan therapeutische handelingen vereisen die, bij zulk een persoon quo ad vitam heel wat gevaarlijker zijn dan een gewone bloedproef.

Anderzijds, hoewel voorzichtigheid geboden is gezien de mogelijkheid dat de bewusteloze persoon hemofiel is toch kan en moet de houding van de geneesheer heel wat genuanceerder zijn dan het voorstel-Vanderpoorten voorschrijft. Men kan bij zulke patiënten, vooral na een ernstig ongeval, letsels waarnemen zoals : ecchymose, hematome, hemarthrose, in welke gevallen de bloedproef in het ziekenhuis wordt verricht waar alle nodige waarborgen tegen een brutale bloeding voorhanden zijn.

Ten slotte kan men zich ook afvragen welke gevaren de handhaving van de huidige toestand oplevert. Op grond van de verkregen statistische gegevens en van de berekeningen die mijn diensten hebben verricht (1), kan worden gezegd dat de eventualiteit waar-

(1) Frequentie van de hemofilie bij de bevolking of kans dat men hemofiel is : 1/10.000 (de meest pessimistische veronderstelling);

Jaarfrequentie van de ongevallen, of kans dat men een ongeval zal hebben : 1/30;

Frequentie van de bloedproeven of kans dat men na een ongeval aan een bloedproef zal onderworpen worden : 1/40;

Kans dat men op het ogenblik van de bloedproef bewusteloos zal zijn : 1/30;

Kans dat deze vier eventualiteiten zich op hetzelfde ogenblik bij een zelfde persoon voordoen :

$1/10.000 \times 1/30 \times 1/40 \times 1/30 = 1/360.000.000$ ,

dit is voor een bevolking van 10 miljoen inwoners, eenmaal om de 36 jaar.

## ANNEXE

*Avis de M. le Ministre de la Santé publique,  
en date du 23 février 1966.*

Monsieur P. Wigny,  
Ministre de la Justice,  
4, Place Poelaert,  
Bruxelles 1.

Mon cher Collègue,

Votre lettre du 9 décembre 1965, n° 3204/VIII A, et la proposition de loi de M. le Sénateur Vanderpoorten, modifiant l'article 4bis de la loi du 1<sup>er</sup> août 1899 portant revision de la législation et des règlements sur la police du roulage, ont retenu mon attention.

Cette proposition tend à interdire le prélèvement sanguin sur un malade inconscient, qui ne serait pas en état d'exprimer un refus basé sur un motif légitime, tel que l'existence d'une hémophilie.

Tout d'abord, il ne faut pas s'exagérer les risques inhérents à la prise de sang chez un hémophile. Si l'on se réfère aux descriptions données par les auteurs les plus sérieux, par les spécialistes les plus qualifiés en matière de pathologie sanguine, on voit que cette petite intervention est de pratique courante pour étayer le diagnostic et pour suivre l'évolution de la maladie. D'autre part, l'expérience clinique montre que l'abstention de pratiquer toute piqûre chez un hémophile peut entraîner des accidents graves, nécessitant des actes thérapeutiques autrement dangereux quo ad vitam chez un tel sujet qu'une simple prise de sang.

Par ailleurs, si la possibilité d'une hémophilie chez un sujet inconscient doit inciter à la prudence, l'attitude du médecin peut et doit être bien plus nuancée que ne le veut la proposition Vanderpoorten. Car on peut constater chez de tels malades, surtout après un grave accident, des lésions telles que : ecchymoses, hématomes, hémarthroses, auxquels cas la prise de sang se pratiquera en clinique, dans un milieu offrant toutes garanties contre une hémorragie brutale.

Reste enfin à se demander quels sont les risques inhérents au maintien de la situation actuelle. Sur la foi des données statistiques recueillies, et sur la base de calculs effectués par mes services (1), on peut dire que l'éventualité évoquée par M. le Séna-

(1) Fréquence de l'hémophilie dans la population, ou probabilité d'être hémophile : 1/10.000 (hypothèse la plus pessimiste);

Fréquence annuelle des accidents, ou probabilité d'être accidenté : 1/30;

Fréquence des prises de sang, ou probabilité d'être soumis à une prise de sang après accident : 1/40;

Probabilité d'être inconscient au moment de la prise de sang : 1/30;

Probabilité de voir ces quatre éventualités se réaliser au même moment chez un même sujet :

$1/10.000 \times 1/30 \times 1/40 \times 1/30 = 1/360.000.000$ ,

soit pour une population de 10 millions d'habitants, 1 fois tous les 36 ans.

van senator Vanderpoorten gewaagt, uiterst klein is. Zoals de zaken nu staan doet zij zich niet meer dan eens om de tien jaar voor, of juist er eens om de zesendertig jaar.

Daarentegen sluit het voorstel-Vanderpoorten ernstige gevaren in zich. Het zou tot gevolg hebben dat een aantal niet-hemofiele bij een ongeval betrokken personen van de bloedproef worden vrijgesteld, juist op het ogenblik dat het alcoholgehalte bij de autobestuurders op verontrustende wijze stijgt.

Ik meen derhalve dat de aanneming van het voorstel van senator Vanderpoorten de bestaande regeling tot opsporing en beteugeling van de dronkenschap aan het stuur volkomen zou ontzenuwen. Ik kan er mij dan ook in geen geval bij aansluiten.

Met bijzondere hoogachting,

*De Minister,*  
A. BERTRAND.

teur Vanderpoorten est infiniment rare. Dans l'état actuel des choses, elle se réalise moins d'une fois tous les dix ans, plus exactement, une fois tous les 36 ans.

Par contre, la proposition Vanderpoorten comporte des dangers sérieux. Elle aboutira à exempter de la prise de sang une quantité considérable d'accidentés non hémophiles, et cela, à un moment où, chez les conducteurs d'automobiles, les taux élevés d'alcoolémie s'accroissent d'une manière inquiétante.

Je pense donc que l'adoption de la proposition de M. le Sénateur Vanderpoorten aboutirait à énerver complètement le dispositif actuel de dépistage et de répression de l'ivresse au volant. Je ne puis en aucune façon m'y rallier.

Veillez agréer, mon cher Collègue, l'assurance de ma considération distinguée.

*Le Ministre,*  
A. BERTRAND.